

ČEŠKI IN JAPONSKI DRESNIK

Fallopia × bohemica in *F. japonica*

Tinka Bačič, Robert Brus, Petra Sladek, Simona Strgulc Krajšek
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

**PREPOZNAJ,
PREDELAJ
ALI PREDAJ.**

DOMOVINA Vzhodna Azija.

OPIS Japonski in češki dresnik sta 2–5 m visoki zelnaty trajnici z obsežnimi, olesenelimi koreniki, ki lahko segajo več metrov globoko. Steblo je debelo, votlo in kolenčasto členjeno, zaradi česar nekoliko spominja na bambus. Listi so premenjalno dvoredno razvrščeni, kratkopeceljati, širokojajčasti, nekoliko daljši kot širši, trikotne ali srčaste oblike, dolgi do 15 cm. Socvetja iz množice drobnih belih cvetov se razvijejo konec poletja. Jeseni nadzemni deli dresnika propadejo, iz korenin pa spomladi ponovno poženejo olistana stebela, ki zelo hitro rastejo.

ČAS CVETENJA Julij–september.

ZRELOST SEMEN Od oktobra naprej.

RASTIŠČA Raste na obrežjih rek, ruderalnih rastiščih, vzdolž železniških nasipov, na gozdnih robovih, gozdnih jasad, robovih cest in železnic. Navadno tvori zelo goste sestoje, v katerih drugih rastlin skorajda ni.

RAZMNOŽEVANJE IN RAZŠIRJANJE Oba dresnika se uspešno in hitro razmnožujeta z razraščanjem in ukoreninjanjem podzemnih poganjkov ali kosov stebel. Imata zelo veliko sposobnost regeneracije, saj se že iz nekaj gramskega koščka korenike lahko razvije nova rastlina. Razmnožujeta se tudi semeni, vendar precej manj uspešno. Semena, ki dozoriijo sredi jeseni, so dobro kaljiva, a kalice redko zrastejo v odrasle rastline. Kljub temu moramo biti pozorni na ta način razmnoževanja in preprečiti razvoj semen.

ODSTRANJEVANJE Če opazimo dresnik na mestu, kjer ga prejšnjo sezono ni bilo, pomeni, da so rastline še dovolj mlade in nerazrasle, da jih je enostavno uspešno odstraniti z dolgo, ozko lopatko, s katero previdno izkoplujemo mlado rastlino. Pazimo, da v zemlji ne ostanejo koščki korenin. Mesto odstranitve dresnika spremljamo še vsaj nekaj mesecev in sproti odstranjujemo morebitne na novo zrasle rastline. Odstranjevanje večjih sestojev dresnika je zahtevnejše. Že ko gre za nekaj 10 m² velik sestoj, so podzemni deli olesneli in pogosto segajo več metrov globoko. Če odstranjujemo le nadzemne poganjke in to redno ponavljamo (košnja ali striženje z vrtnimi škarjami), bomo v prvi fazi povzročili, da se bo sestoj dresnika najverjetneje nekoliko razširil, saj se bodo zaradi odstranjevanja nadzemnih delov začeli bolj intenzivno razraščati podzemni poganjki. Če odstranjevanje ponavljamo dovolj dolgo in poganjke redno (tedensko!) odstranjujemo, bomo sčasoma oslabili rastline, ker se bodo zaloge rezervnih snovi v podzemnih delih izčrpale. Vendar pa to pomeni večletno redno ukvarjanje s sestojem, preden lahko pričakujemo rezultat. Zastiranje s črno gradbeno folijo, ki mora biti večja od sestoja dresnika (tako da vsaj 1 meter sega prek njegovih robov), je smiselno le, če predhodno odstranimo vse nadzemne poganjke ter čim več podzemnih, nato pa mesto odstranitve prekrijemo, da novi nadzemni poganjki ne ozelenijo. Nove poganjke moramo sproti odstranjevati, vendar je v tem primeru pogostost odstranjevanja lahko manjša. Paša koz in ovc lahko omeji rast dresnika, saj živali popasejo mlade poganjke, olesenele podzemne dele pa je treba še vedno mehansko odstranjevati.

Socvetje češkega dresnika.
Foto: S. Strgulc Krajšek

Plodovi japonskega dresnika.
Foto: S. Strgulc Krajšek

Mladi poganjki japonskega dresnika.
Foto: B. Trčak

Če želimo prst, v kateri raste dresnik, uporabiti na drugem mestu, delež prisotnega dresnika občutno zmanjšamo s sejanjem skozi sito ali mrežo (maksimalna velikost odprtine je 2 cm). Mesto odstranitve dresnika skrbno spremljamo še vsaj nekaj mesecev in sproti odstranjujemo vse na novo zrasle rastline. Na ta način bomo preprečili, da bi se nam dresnik razrasel v večji sestoj. Spremljati je treba tudi mesto, kjer bomo uporabili presejano prst. Ker so v njej zelo verjetno prisotni manjši koščki korenin, bodo iz nekaterih zelo verjetno pognale mlade rastline dresnika.

Če imamo opraviti z velikim, npr. več 1000 m² velikim sestojem, se moramo zavedati, da so podzemni deli rastlin olesneli in zagotovo segajo več metrov globoko. Širjenje sestoja omejujemo z rednim odstranjevanjem novih robnih poganjkov ali sejanjem prsti. Kjer je dovoljeno in s sodelovanjem usposobljene osebe, ki sme uporabljati fitofarmaceutska sredstva, je možno mehansko odstranjevanje kombinirati z uporabo herbicidov. Herbicid je treba popršiti po listih proti koncu rastne sezone, ko se snovi iz listov transportirajo v podzemne organe. Tudi ta metoda ni popolnoma učinkovita in naslednjo pomlad je treba nadaljevati z odstranjevanjem. Morda bo zadoščalo že mehansko odstranjevanje. Uporaba sredstev za varstvo rastlin na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 metrov od meje brega voda 1. reda in pet metrov od meje brega voda 2. reda je prepovedana.

Ponekod odstranitev dresnika izvajajo tudi z odstranitvijo nadzemnih delov, nato pa izkopljejo še vse podzemne dele s prstjo vred. Izkopano prst nadomestijo z novo, izkopano prst pa oddajo na posebno deponijo, kjer jo ustrezno predelajo.

Preizkušajo tudi metodo, kjer sestoj dresnika spomladi očistijo starih stebel in območje prekrijejo z močno kovinsko mrežo z luknjami velikosti 13 × 13 mm. Mreža zavira rast in debelitev stebel dresnika in počasi izčrpava podzemne dele.

KAM Z ODSTRANJENIMI RASTLINAMI

Rastlinski material do količine 2 m³ lahko oddamo v zbirni center na Povšetovi 2 v Ljubljani:

V zabojnik JAPONSKI IN ČEŠKI DRESNIK odložimo :

- suha stebela brez listov, nabrana od novembra do marca,
- sveža stebela z listi ali brez listov, nabrana od junija do oktobra.

V zabojnik ZELENI ODREZ odložimo:

- pokošena stebela mladih rastlin skozi vse leto,
- ločeno zbrane liste dresnikov.

V zabojnik INVAZIVNE RASTLINE – OSTALO odložimo:

- podzemne dele,
- cvetoče in plodeče poganjke,
- spodnje dele stebel, ki se ukoreninjajo.

Necvetoča stebela mladih rastlin in liste dresnikov lahko kompostiramo v domačem kompostniku.

Za oddajo večje količine rastlinskega materiala (nad 2 m³) se je pred oddajo treba dogovoriti s podjetjem JP VOKA SNAGA, d. o. o. (invazivne.rastline@vokasnaga.si).

Razraščanje dresnika ob vodotokih.
Foto: S. Strgulc Krajšek

Razraščanje dresnika v mestu.
Foto: B. Trčak

Češki dresnik poganja iz odtoka.
Foto: P. Sladek

Nabiranje dresnikovih stebel za papir.
Foto: G. Erjavec

Sekanci japonskega dresnika primerni za predelavo v papirno kašo. Foto: T. Kapun

MOŽNOSTI UPORABE ODSTRANJENIH RASTLIN

Posušena stebila dresnikov so primerna za izdelovanje papirja. Dresniki so uporabni tudi za pripravo barvil, pri čemer iz različnih delov rastline dobimo barvila različnih barv: iz listov lahko pridobivamo zelene in rdeče, iz korenin pa rumene, rdečkaste in temno sive barvne tone.

Mlade poganjke japonskega dresnika v njegovi domovini uporabljajo v prehrani, stebila in liste pa tudi kot krmo. Dresniki vsebujejo številne snovi, ki so uporabne v farmaciji, iz podzemnih delov na primer pridobivajo močan antioksidant resveratrol.

Ročno izdelovanje papirja iz dresnika.
Foto: B. Trčak

USB ključ iz strojno narejenega papirja iz japonskega dresnika.
Foto: G. Mežnarič Osole

Igra spomin, narejena iz papirja japonskega dresnika, s ilustracijami invazivnih tujerodnih vrst. Foto: P. Sladek

Bombaž, lan in volna pobarvani z barvilom korenin japonskega dresnika.
Foto: M. Gorjanc

APPLAUSE – OD ŠKODLJIVIH DO UPORABNIH TUJERODNIH RASTLIN Z AKTIVNIM VKLJUČEVANJEM PREBIVALCEV

NAČIN CITIRANJA Bačič T., Brus R., Sladek P., Strgulc Krajšek S. (2018): Informativni listi za invazivne tujerodne vrste rastlin v projektu Applause. Češki in japonski dresnik (*Fallopia japonica* in *F. × bohemica*). Spletna stran: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/applause/>

Mestna občina
Ljubljana

Univerza v Ljubljani

EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Projekt APPLAUSE sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj preko pobude *Urban Innovative Actions*.

Informacije in stališča odražajo izključno poglede avtorjev. Pobuda UIA zanje ne odgovarja, prav tako ne za njihovo uporabo.